

GRAĐANSKA KODIFIKACIJA

Zbornika rezimea sa međunarodnog naučnog skupa
održanog na Pravnom fakultetu u Nišu 21-22. maja 2003

© Pravni fakultet Niš, Centar za publikacije, 2003

Izdavač Pravni fakultet u Nišu
Centar za publikacije

Za izdavača Prof. dr Milorad Božić
dekan Pravnog fakulteta u Nišu

Urednik Prof. dr Radmila Kovačević-Kuštrimović

Prevod rezimea Gordana Ignjatović

Tehnički urednik Vesna Danković

Štampa ABAK Niš
Tiraž 100

CENTAR ZA PUBLIKACIJE
Pravnog fakulteta u Nišu
Srbija i Crna Gora - 18000 Niš
Trg Kralja Aleksandra 11
Tel: (018) 523-545, 523-199
pravni@prafak.ni.ac.yu
www.prafak.ni.ac.yu

GRAĐANSKA KODIFIKACIJA

Zbornika rezimea sa međunarodnog naučnog skupa
održanog na Pravnom fakultetu u Nišu 21-22. maja 2003

SADRŽAJ

I USTAVNI OKVIR I KODIFIKACIJA

Doc. dr Irena Pejić
Pravni fakultet Univerziteta u Nišu
USTAVNI OKVIR PRIVATNE SVOJINE 11

Prof. dr Mila Jovanović
Pravni fakultet Univerziteta u Nišu
RIMSKE KODIFIKACIJE OD ZAKONA XII TABLICA
DO JUSTINIJANOVOG CORPUS IURIS CIVILIS 15
II. PERIOD OD DECEMVIRA DO JUSTINIJANA –
POTREBE KODIFIKOVANJA, OSNOVNE IDEJE I
SISTEMATIKA

Prof. dr Rodna Živkowska
Pravni fakultet Univerziteta u Skopiju,
Republika Makedonija
KODIFIKACIJA MAKEDONSKOG
GRAĐANSKOG PRAVA 19

Doc. dr Radenka Cvetić
Pravni fakultet Univerziteta u Novom Sadu
REFORMA GRAĐANSKOG PRAVA U REPUBLICI
HRVATSKOJ 23

Prof. dr Brigita Lurger
Pravni fakultet, Univerzitet u Salzburgu, Austrija
UVODNE NAPOMENE O RADU "EKSPERTSKA
GRUPA ZA KODIFIKACIJU EVROPSKOG
GRAĐANSKOG KODEKSA" 27

II OPŠTI DEO

Prof. dr Gordana Stanković
Pravni fakultet Univerziteta u Nišu
PRAVO NA SAMOZAŠTITU U SAVREMENOM PRAVU 33

Prof. dr Zoran Ponjavić
Pravni fakultet Univerziteta u Kragujevcu

ZNAČAJ PODELE PORODIČNOG PRAVA NA LIČNO I IMOVINSKO

Podela porodičnog prava na lično i imovinsko ima kod nas, pre svega, svoju istorijsku podlogu. Lično porodično pravo spada u porodično pravo u užem smislu reči i to je uglavnom nesporno. Ovo se za imovinska porodična prava već ne bi moglo reći. Kriterijum za razvrstavanje jednog imovinskog odnosa u porodično ili građansko pravo ponekad je vrlo sporan. Jedan od osnovnih kriterijuma koji se uobičajeno pominje tiče se ličnog karaktera imovinskih odnosa, iz čega onda sledi i njegova neprometljivost. Drugi kriterijum je imperativnost pravila kojima se oni regulišu, nasuprot dispozitivnosti pravila građanskog prava. Tendencija proširivanja autonomije volje u građanskom pravu i u ličnim odnosima porodičnog prava uglavnom je mimoišla imovinske odnose porodičnog prava. Pored ovoga, jedan od najvažnijih kriterijuma je i činjenica da se pravilima imovinskog porodičnog prava organizuje solidarnost između različitih polova i različitih generacija jedne porodice.

Bez obzira što porodica nije pravno lice pa sva imovina pripada pojedinim njenim članovima, ona služi za zadovoljavanje potreba porodice. To je nužna posledica zajednice života i osećanja koja ih povezuju. Zaštita porodice, ustavna i zakonska, upravo se ostvaruje i preko zaštite njene imovine što, onda iziskuje i posebna pravila kojima se to postiže.

Prof. Dr. Zoran Ponjavić, LLD, Full professor
The Faculty of Law, University of Kragujevac

THE SIGNIFICANCE OF THE FAMILY LAW CLASSIFICATION INTO FAMILY PERSONAL AND PROPERTY LAWS

The family law classification into personal and property categories in our country is, before all, historically based. Personal family law belongs to the family law in a narrower sense, and it is something which is mainly indisputable. However, this could not be said for the family property law. The criteria for the classification of a property relation into family or civil law are sometimes very arguable. One of the fundamental criterion which is often referred to is based on the personal character of the property relations which leads to its untransferability. The second criterion is the imperative of rules they are governed by, in contrast to dispositivity of the civil law rules. The tendency of extending the autonomy of will in civil law to personal relations in family law has avoided the property relations in family law. Besides these, one of the most important criteria is the fact that the rules of family property law mobilize solidarity between family members of different sex and generation.

Regardless the fact that a family does not represent a legal entity, so the property belongs individually to its members, it nevertheless serves to satisfy the needs of that family. It is an unavoidable consequence of common life and the feelings that connect them. The family protection, constitutional and legal, is therefore also ensured through the protection of its property which then requires specific rules for its attainment.

Mr Biljana Petrović, stručni saradnik
Pravni fakultet Univerziteta u Nišu

BRAČNO IMOVINSKI UGOVOR

Bračni ugovor predstavlja naročitu vrstu ugovora. Reč je o konsensualnom, formalnom ugovoru čiju sadržinu zakonodavac uglavnom određuje.

Bez sumnje je da je bračni ugovor jedan od najvažnijih ugovora koje jedan subjekt u pravu zaključuje za svog života. Ovim ugovorom se najdublje menja smisao i način života svakog pojedinca koji ga zaključuje.

U Zakonu o braku i porodičnim odnosima Srbije se isključivo govori o "zaključenju braka", ali sve to kazuje da se radi o ugovoru. Bez obzira što u našem pravu nigde nije upotrebljen termin "bračni ugovor" ili "bračno-imovinski ugovor" sam čin zaključenja braka predstavlja jednu naročitu vrstu ugovora, za koji se zahteva naročita forma stroga pismena forma.

Bračno-imovinski ugovor (*pacta nuptialis*) predstavlja naročiti vid regulisanja imovinskih odnosa bračnih partnera, vid realizacije ovlašćenja da svako lice može da raspolaze svojom imovinom u granicama zakona. Dakle možemo posmatrati bračne partnere odvojeno - gde je svako titular svoje posebne imovine, i zajedno - kao članove bračne zajednice, oboje titulare zajedničke imovine. Bez obzira da li je zaključen pre ili u toku braka, obavezna je pismena forma i da je overen od notara.

Positivno pravo u Srbiji ne poznaje bračno-imovinski ugovor. Smatramo da bi uvođenjem ove vrste ugovora nakon sagledavanja upored-